

Izhaja
vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.
I'opisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista „Mir“
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.
Osebni pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.
Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.
Rokopisi se ne vračajo. Dopisom
je treba za odgovor priložiti poštno
znamko.

MIR

Velja
za celo leto **4 krone.**
Denar naj se pošilja točno
pod napisom:
Upravištvu lista „Mir“
v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Naročnina naj se plačuje
naprej.
Za in sate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 27. velikega srpana 1910.

Štev. 35.

Njegovo c. in k. Apostolsko Veličanstvo

je sledeče Najvišje lastnoročno pisanje name
izdati blagovolilo:

Ljubi baron Bienert!

Povodom Mojega osemdesetega rojstnega
dne so Mi dospela iz vseh delov Mojih dežel
neštivilna voščila in dokazi zveste vdanosti,
ki so Moje, za vse Moje narode enako gorko
bijoče srce globoko ganile, razveselile in Me
okrepčale za daljno delo.

S čustvom globoke hvaležnosti za varstvo
in pomoč, katero Mi je celo Moje dolgo življe-
nje nebo darovalo, se vzdigujejo k Vsemogoč-
nemu Moje pregoreče molitve, naj tudi na-
dalje Mojemu, blagru vsega prebivalstva Mo-
jih držav posvečenemu delovanju Svojega
blagoslova ne odreče.

Vsem onim, ki so se te dni Mene v lju-
bezni spominjali, izrekam iz vsega srca hvalo
in Vam ukažem, to obče razglasiti.

V Ischlu, dne 21. avgusta 1910.

Franc Jožef I. r.

Bienert I. r.

Vlada in Slovani.

Zadnja obstrukcija slovenskih poslancev na
Dunaju je spravila vladno vendar v veliko večjo
zadrego, nego so pričakovali nasprotniki Slova-
nov. Ti so sicer s socialnimi demokrati vred
izjavljali, da je bila obstrukcija Bienertu zelo
ljuba, da se je rešil neljube mu zbornice, kajti
vladno predlogo v zadevi laške visoke šole spravi

Bienert pod streho veliko lažje brez parlamenta
potom naredbe. Vlada in njene stranke so ra-
čunile tudi na možnost, da bo ljudstvo s politiko
svojih poslancev nezadovoljno in da bo v jeseni
položaj vsled tega za vladno ugodnejši.

Vse to pa so bili napačni računi. Slovensko
ljudstvo je na Spodnjem Štajerskem kljub huj-
skanju Slovincem sovražnih listov pri volitvah
sijajno dokazalo, da je s politiko svojih poslancev
zadovoljno, in stranka obstrukcije je za en man-
dat celo obogatela. Sploh bi vlada morala ra-
čunati z dejstvom, da vsled vednega zapostavlja-
nja in vednih krivic nasproti Slovincem tiči
v slovenskem ljudstvu dobršna porcija odpor-
nega duha nasproti vladi in da bo ta mržnja
vedno hujša, čimdalje bo trajal protislovenski
vladni sistem.

Vlada je morda menila, da se bodo razmere
pri opozicionalnih (sedanji vladi nasprotnih)
strankah do jeseni obrnile za vladno na bolje. V
to svrhu je skušala vlada razbiti „Slovansko
Jednoto“ in so njeni listi z največjim veseljem
zabeleževali vsak glas iz slovanskih opozicional-
nih strank, ki je bil slišati proti obstrukciji. A
teh glasov, ki so bili samo mnenja gotovih po-
litikov ali frakcij glede postopanja opozicije, vlada
ne bi smela zamenjati s sedanji vladi prijaznimi
glasovi. Če se kdo v kaki stranki, kateri pri-
pada, zglašuje in ima glede taktike drugo mnenje,
kakor cela stranka, zaradi tega še ni nasprotnik
svoje stranke in ne bo tako breznačajan, da bi
uskočil k svojemu načelnemu nasprotniku.

Tako je vlada upala, da bo češko katoliško
stranko omamilo vladno vabilo, da izstopi iz opo-
zicionalne „Slovanske Jednote“ in se za skledo
leče pridruži vladni večini, ker češka katoliška
stranka ni odobraval obstrukcije, ampak je sma-
trala le opozicijo brez obstrukcije za pravo. Sedaj
je pa vodstvo češkokatoliške stranke jasno izra-
zilo, da je čisto nemogoče, da bi mogla češko-
katoliška stranka vstopiti v kolo kake protislo-
venske vlade, kakršna je sedanja. Na podlagi

te izjave priznava celo sedaj vladni „Vaterland“:
V teh razritih notranjepolitičnih razmerah ni po-
trebna za prvi čas slabo in prav skrupucana in iz
kosov zlimana večina, ampak vlada, ki bi bolje
poznala slovanske razmere in ki bi bila pred vsem
dovolj močna in bi imela tudi korajžo, dokazati
Nemcem, da niso samo ti v Avstriji. — Vlada je
morda računala na Mladočeha, da bodo samega
strahu pred razpustom državnega zbora in novimi
volitvami voljni, pristopiti s češko katoliško-na-
rodno stranko k vladni večini. Tudi ta up je
splaval po vodi. Tudi na Češkem bi ne postala
nobena stranka popularna, ki bi podpirala sedanji
protislovenski sistem.

Res je sicer, da so na Češkem glasovi proti
obstrukciji precej številni, nekateri poslanci, ka-
kor poslanec dr. Zahradnik, so celo mnenja,
da bo treba revizije opozicionalne politike v zad-
njem času, a tega mnenja niso morda iz ljubezni
do sedanje vlade ali da bi hoteli zavzeti vladi
bolj prijazno stališče, ampak samo z ozirom na
notranje češke gospodarske razmere. Da bi pu-
stili Jugoslovane na cedilu, o tem ni govora!

Stališče vlade se je zadnji čas le še poslab-
šalo, ker se njena večina vedno bolj daje in je
vladna večina na poti do razpada. Med Poljaki
se na veliko bojazen vlade zadnji čas vedno bolj
na zunaj kaže nesoglasje v politiki, ki je sicer
že dalje časa obstajalo na tistem v „Poljskem
klubu“. Že dalje časa vre in se kuha nekaj med
Poljaki. Morda vlada Poljake zaenkrat še pri-
drži — z velikanskimi stroški na račun drugih
narodov — toda trajno to ne more biti; že za-
radi tega ne, ker bi se slednjič vladne stranke
same morale upreti tem dragim kravjim kupčijam!

Z najnovejšim činom, z nepotrditvijo ljub-
ljanskega župana Hribarja, si je vlada svoje že
itak slabo stališče še bolj omajala! Slovani brez
razlike političnega naziranja bodo videli v tem
činu samo nov izraz vladnega sovraštva proti
Slovanom. Tudi koroški Slovenci nismo napram
temu koraku vlade brezčutni, čeravno nismo pri-

Hranilnica in posojilnica Podljubeljem obrestuje hranilne vloge po 4¹/₄% in daje posojila po 5%.

Podlistek.

Od kršne obali dalmatinske.

(Piše Jezernikov.)

Že dalje časa je hrepenela moja duša po
Adriji, po morju, na katerem režejo valove slo-
vanski parobrodi, po gorkih južnih sapah, po
čereh, kjer gnezdi jugoslovanski sokoli, po de-
želi, ki je še ni obliznila nemška kultura, ki je
nam Slovincem poleg strdi prinesla neizmerno
mnogo gorja in narodnega trpljenja!

Oj Adrija, gorko pozdravljena! Koliko tihe
sreče in notranjega zadovoljstva sem doživel v
tvojem okrilju! Ob tvojih obalah sem sanjal o
jugoslovanski bodočnosti. Ob tebi bo tekla zibel
jugoslovanske mogočnosti, na tvojih valovih bo
plavalo nekoč naše narodovo bogastvo, ob tvojih
bregovih bodo vzcvetela mogočna slovanska mesta;
krepak in zdrav rod jugoslovanski bo prišel po-
vsod na svojih tleh, na katerih gospodari sedaj
tujec, do gospostva, do moči, do veljave. Pa niso
bile to prazne sanje! To je bodočnost, resnična,
ne namišljena. Moje oko je ne bo videlo, a prišla
bo, prej ali slej. Neizprosni zakon narave za-
hteva to. Kar je zdravega, mora zmagati nad
trhljem, gnilih, nenaravnih!

Čim bolj preiščujem naravni zakon življenja
in razvoja narodov, tembolj sem prepričan o bo-
dočnosti Jugoslovancev. Čehi so nam v to jasen
dokaz! Koliko se je moral češki narod boriti za
svoj naroden obstoj proti Nemcem! Čehi bi bili

radi prepustili en del Češke Nemcem in so se
zavzemali vsled tega za razdelitev češke kralje-
vine. Grabežljivi Nemec pa se s tem ni zado-
voljil. Segal je z roko po celi deželi in celo po
zlato Pragi. To je vzdramilo Čeha, ki so se kul-
turno povzpeli najvišje izmed vseh avstrijskih
narodov. Kar sem prej slišal in čital o gospo-
darski moči češkega naroda, sem smatral za pre-
tiravanje, dokler se lani na lastne oči nisem pre-
pričal. Videl sem več, nego bi se mi bilo prej
kdaj sanjalo. Sedaj so Čehi tako močni, da celo
oni prodirajo in se jih ne bodo ubranili niti na
Nižjem Avstrijskem. Nemci sami so jih vzbudili
z nasilno politiko. In če bodo Nemci morali
morda kdaj še trdo čutiti češki bič. — sami so
ga priklicali. Sedaj Nemci zahtevajo razdelitev
Češke, a Čehi se jim smeji! — Tak bič si
spletajo Nemci tudi na jugu. Ko pridejo na jugu
Jugoslovani k moči, bodo morda najhujši in naj-
nevarnejši nasprotniki Nemcev — Jugoslovani,
pred vsem obmejni Slovenci!

Adrija bo tedaj podlaga za gospodarski raz-
voj Jugoslovancev. Odpirala bo Slovincem in
Hrvatom pot po celem svetu. In kadar bo na-
stopila ta doba jugoslovanskega gospodarskega
in narodnega preporoda, bodo Slovenci in Hrvati
v Avstriji najvažnejši narod. Popolnoma sem
prepričan, in tega optimizma mi ne vzame nihče,
da bomo Slovenci preboleli in odbili nemški na-
skok. Narod, ki ne spi, ampak se brani in bori
za svoje pravice, ne bo podlegel, ampak bo v
boju postal jak, silen.

In morda je ta doba bliže, nego si mislimo.
Jugoslovanski živelj naglo napreduje, kljub temu

da mu vlada ni naklonjena, ki nasproti Sloven-
cem in Hrvatom povsod in na vsej črti podpira
Lahe in Nemce.

Zato pozdravljena, o Adrija, ti naš up, ti
naša bodočnost! Razumljivo, zakaj sem hrepenel
po tebi že dve leti in sem težko čakal, da zrem
v tvoje temnozelen valove in stopim na kršna
tla dalmatinska!

V Trstu sem moral čakati tri dni na Lloydov
parnik „Baron Gautsch“. Ta čas sem porabil za
izlete v okolico. Mene je najbolj zanimalo mor-
sko kopališče v Grado. Do 10.000 tujcev obišče
to mesto, deloma da si preganjajo dolg čas, de-
loma ker iščejo zdravja. Ob obali je videti mnogo
kruljevih, ki so se prišli v Grado zdraviti. Videl
sem v morju ženo z bergljami. Morje je tam zelo
plitvo, da je mogoče iti daleč ven tudi neplava-
čem. Na dnu je samo fin, mehek pesek. Na
suhem je na pesku na stotine šotorjev za kopeli
v pesku. Tam se valjajo ljudje kakor kokošad,
kadar se koplje v pesku. Stari del mesta ima
podobo laških mest, ozke, umazane in smrdljive
ulice, novi del mesta je pa eleganten.

Čudil sem se, ker hrvaškega v mestu sploh
nisem slišal govoriti, ampak le italijansko. Po-
zneje mi je pa neki Dalmatinec pravil, da je v
Grado zelo veliko Hrvatov, ki pa v javnosti ita-
lijančijo. Bo pač menda tako kakor na pr. pri
nas v Vrbi ob jezeru. Tujec bo slišal tam v
sezoni skoro samo nemško govoriti in bo menil,
da se nahaja v najbolj trdonemškem kraju, dočim
so v resnici v Vrbi sami Slovenci.

Češčine se sliši v Grado zelo mnogo. Na
to mojo opombo mi je dejal neki Čeh: „To je

jatelji Hribarjeve politike, ker vemo, da vlada vendar ni zato hotela iznebiti se župana Hribarja, ker je liberalec, ampak ker je Slovan ali recimo bolje, ker je Slovenec, ki širi misel slovenske vzajemnosti. Seveda bo vlada izteknila kak drug vzrok, morda znane septemberske dogodke, pa kdo ji bo to verjel? Če bi bili res ti vzrok, bi ga bila morala že prej suspendirati ali odstaviti kot župana!

Če sedanja vlada meni, da bo Slovence užugala s sekaturami in z dosedanjim preziranjem, se moti.

Če vlada ne bi bila zadnji čas prezirala slovenske opozicije, ampak bi se bila začela z njo najprej in resno, ne samo navidezno pogajati in in ne bi bila njenih želj brezpogojno odklanjala, potem bi morda, morda bili slovenski narodovi zastopniki istega mnenja kakor so sedaj nekateri Čehi in bi si bila vlada obstrukcijo prihranila.

A stališče vlade: Lahom univerzo, Slovincem pa figo in niti slovenskih ljudskih šol ne na Koroškem, da ne govorimo o gimnazijah in visoki šoli — je bilo za slovensko delegacijo izzivanje, ki je ni mogla in ni smela drugače kvitirati, nego z orožjem obstrukcije!

Jesensko zasedanje se bliža, a vlada še nima trajne večine. Mi čakamo mirno in brez bojazni zremo v bodočnost! Saj smo prepričani in vemo, da nas Čehi ne zapustijo in da je za vedno sedanji protislovanski sistem v Avstriji nevzdržljiv!

Letna veselica slovenskega delavskega društva v Prevaljah.

Pri najugodnejšem vremenu se je vršila preteklo nedeljo naša letna veselica. Obiskana je bila jako številno, tako da je skoro primanjkovalo prostora! Pa se tudi nihče ni kesal, da je prišel, ker se nam je nudilo obilo poučnega, pa tudi mnogo zabave. Burno pozdravljen je nastopil državni poslanec Gostinčar, ta vrli bojevnik za pravice slovenskih delavcev. Glavne misli njegovega govora so bile: Namen delavskega društva je, zbirati delavce v močno armado, ki se bo mogla bojevati za svoje gospodarske pravice in ki bo tudi izpopolnjevala svojo izobrazbo. Ta namen je imelo prevaljsko delavsko društvo vedno pred očmi. Nekateri delajo z umom, drugi z rokami — vsi pa delajo zato, da se izpopolni človeški rod. Vsak član človeške družbe (delavec ravno tako kot minister) je z drugimi enakovreden za korist človeški družbi, če vestno izpolnjuje dolžnosti svojega poklica. Če ima kak narod dolžnost, se organizirati, ima to dolžnost v prvi vrsti slovenski narod, slovenski delavec tembolj. Če se hoče delavec vzdržati, če hoče slovenski narod ohraniti svojo zemljo — se mora organizirati, združiti! Da se razmerje med različnimi stanovi prav reši, morajo prispevati vsi, rešiti pa se mora tako, da bo za vse prav! To ni pravo razmerje, ki vlada sedaj — da namreč eden gospodari, drugi pa bi naj brezpogojno služil! Ako nam je drag naš jezik, ako spoštujemo svoje starše, imamo dolžnost, da se organiziramo, da se združimo v obrambo našega jezika in naroda!

znamenje, da imamo Čehi denar in lahko mnogo potujemo.“ V tamošnjih kavarnah se nahajajo tudi češki in poljski listi poleg neizogibnih židovskih listov „Neue Freie Presse“ in „Zeit“, ki jih naletiš čisto povsod, tudi tam, kjer ni niti enega domačina Nemca, znamenje, da res delajo javno mnenje v „katoliški“ Avstriji Judje. V nekem hotelu sem naletel na natakarkarja, ki je govoril zelo gladko laški in nemški. Mislim sem: Lah ne bo, ker bi ga takoj spoznal po izgovoru, Nemec ne bo, ker ima Nemec za tuje jezike po navadi trdo glavo. Pogledal sem ga natančneje in ga poklical slovenski: „Gospod natakarkar, prosim!“ In začel je govoriti v lepi slovensčini.

„Nisem se zmotil,“ sem mu dejal. „Človek, ki tako gladko govori dva tuja jezika, bo najbrž Slovenec.“ Smejal se je in dejal, da je iz Kranjskega. Zvečer sem na ladji zopet srečal dve Slovenki in enega Slovenca. Sedel sem v notranjščini ladje ob oknu, opazoval razljučeno morje in bliske, ki so vnovomer švigali z neba v morje in čisto po tistem žvižgal melodijo slovenske narodne pesmi. Tedaj se obrne proti meni ena izmed imenovanih Slovenk in šepne sosedinji: „Ta gospod je gotovo tudi Slovenec.“ Še isti večer sem naletel na slovenskega financarja, ki je nastavljen v Ogleju in govori zelo dobro tudi laški, ker je bil prej 15 let v Trstu. Nemščino je tolkel z nekimi Dunajčani zelo slabo. Na vlaku potem me je nagovoril sprevodnik slovensko.

Glej, sem si mislil, kamor prideš, dobiš Slovence; postal sem skorodane malo ponosen, ker sem na jugu vobče lažje shajal s slovensčino nego z nemščino. Kdor hoče govoriti z ljud-

Če je v kaki kronovini potrebno, da se zatiran narod združi, je to potrebno za koroške Slovence: Koroški Slovenec ne najde pravice nikjer — če pa bomo združeni, jo moramo najti! Niso prazne besede o narodnosti, o socialnem vprašanju — to so stvari, ki so danes na dnevnem redu in se morajo rešiti. Slovenski narod je najbolj tepen, ker je najzvestejši v izpolnjanju svojih dolžnosti! Nisem prišel hujskat na Koroško. To trdijo samo tisti, ki hočejo utajiti Slovence na Koroškem. Ponosen sem, da sem Slovenec. Če bi znal jezike celega sveta, bi bil vendar prvi tisti jezik, katerega me je učila mati! Poleg tega, da smo Slovenci, moramo pa tudi pokazati, da smo katoličani. Kajti krščanstvo se je razširilo po 12 delaveh, ribičih; krščanstvo je pokazalo, da je sposobno braniti slabe proti močnim.

Potem nam je povedal g. poslanec še nekaj praktičnega o bolniških blagajnah proti nezgodam in o socialnem zavarovanju. V par letih bo postalo socialno zavarovanje zakon, zato je treba, da se na to pripravimo. Vsak delavec, kateremu se bo treba zavarovati, naj pristopi pravočasno k društvu, ki ima pravno varstvo. Tako društvo je „Jugoslovanska strokovna zveza“. Ta brani delavske interese, skrbi za pravno varstvo in za podpore, skrbi za delavca, če se preseli ali če gre službo iskat. Zasadimo tudi na Koroškem zastavo „J. S. Z.“ iz hvaležnosti do tistega, ki nam je dal naš lep jezik!

Burna pohvala je sledila besedam gospoda poslanca, ki se je potrudil tako daleč k nam. Še enkrat mu izrekamo na tem mestu svojo zahvalo za njegovo požrtvovalnost in prepričani smo, da bo ob drugi taki priložnosti zopet rad prihitel med nas.

Kaplan iz Črne, g. Šenk, je pozdravil našo slavnost v imenu črnskega delavskega društva, ki se je ustanovilo tudi pred 15 leti, a je potem zaspalo in se ravno sedaj zopet vzbuja k življenju. Končno kliče: Na svidenje v Črni, ko bomo tam obudili delavsko društvo!

Visokošolec g. J. Kotnik pozdravil je slavnost v imenu katoliškega dijaštva. — G. kaplan Ant. Štritof se je v prav toplih besedah zahvalil govornikom, posebno g. poslancu Gostinčarju.

Igra „Tri sestre“, ki se je nato uprizorila, nudila nam je dosti zabave in upamo, da tudi kaj pouka! Igralci so svoje vloge izborni rešili. Kar veselje jih je bilo gledati, kako imenitno so se kretali na odru! Vmes je izvrstno prepeval guštanjski moški zbor, katerega upamo še večkrat imeti v svoji sredi! Živio! Neumorno so svirali ves čas vrli tamburaši.

Mnogo zabave je nudila tombola in da je bilo življenje še bolj živahno, za to je skrbela šaljiva pošta, pri kateri so bila zastopana malone vsa najvažnejša mesta Jugoslavije.

Srčna hvala vsem, ki so kaj darovali za tombolo! Hvala tudi g. Šteklju, ki je tako lepo priredil prostor pod milim nebom, oziroma v mili sencu, hvala mu tudi za naravnost imenitno postrežbo! Omeniti moram še, da se je udeležil veselice tudi naš vrli gosp. Lubas in več drugih odličnih gostov iz Guštanja, Možice, Črne itd.

Vedno naprej z delom za vero in domovino! Živela naša bodočnost!

stvom, mu nemščina prav nič ne pomaga; znati mora ali laško ali hrvatsko ali slovensko.

To je drugo kraljestvo doli na jugu kakor je na Koroškem. Na smeh me je gonilo na pr., ko sem videl v Splitu mladega fanta, ki je uporabljal vso svojo znanost iz slovensčine, da se je mogel za silo razumeti z ljudstvom. Vprašal sem ga, če je Slovenec, in odgovoril mi je, da ni Slovenec, da pa se uči slovenski. To bi bilo kislo jabolko za naše odrešene nemčurje, ki bi vendar morali ugrizniti vanj, če bi prišli v te kraje.

Drugo jutro sem se ukrcal na Lloydovo ladjo „Baron Gautsch“, da me ponese naravnost v Split, k cilju mojega potovanja. Neki hrvatski duhovnik iz Zadra mi je pravil, da so pri avstrijskem Lloyd mornarji Istrijanci, ki pa se sramujejo hrvaščine, ker je ne znajo dobro. Spomnil sem se pri tem na domače razmere na Koroškem, kjer tudi mnogo izobraženih, še več pa na pol izobraženih Slovincem s Slovenci iz drugih dežel govori navadno nemški iz sramu, ker ne znajo pismene slovensčine, ki se je niso vadili v šoli kakor so se pismene nemščine. Bedasta sramežljivost, pa značilna! Napisi na Lloydovih parnikih so vsi v nemškem, laškem in hrvatskem jeziku. Pri parobrodnem društvu „Ungaro-Croata“ so vsi mornarji in kapitani Hrvatje in tudi delničarjev je zraven skoro več Hrvatov kakor Ogrov. Čisto jugoslovansko je še mlado parobrodno društvo „Jadran“, ki poseduje, če se ne motim, že šest parnikov.

Naš parnik vozi precej naglo. Iz Trsta do Splita je potreboval dobrih petnajst ur. Predno

Zakon proti razkosavanju zemljišč.

Na Bavarskem je končno sprejet zakon proti razkosavanju zemljišč, ki ima za kmečki stan tri važne določbe. Po zakonu se mora vsako prodajo zemljišča naznaniti oblastem, prodajalec ima pravico zahtevati proti povrnitvi kupnine zemljišče nazaj, posojilnice in hranilnice kakor tudi občine imajo pri prodaji med kupci prednost. Samoobsebi umevno je, da je od strani židovskih kupcev bila močna opozicija proti zakonu. Bavarska poslanska zbornica je sprejela zakon z 106 glasovi proti 12 liberalcem. Čudno je, da so liberalci povsod proti kmečkim koristim. Sedaj je zakon sprejel tudi državni svet, s čemur je postal pravomočen. Državni svet je sprejel zakon z 38 proti 28 glasovom. Močna opozicija proti zakonu kaže, kak hud boj se je bil proti razkosavanju zemljišč, ki je nekaterim odušnim bogatašem obrt. Državni svetnik prof. Preysing je na pr. ugovarjal kot vodja opozicije, da novi zakon posega v pravice svobodnega razpolaganja s svojim imetjem.

Zakon proti razkosavanju zemljišč je z narodno-gospodarskega stališča popolnoma upravičen, ker ovira, da ne postane kmečki stan popolnoma proletarski. Največja pa je bila opozicija proti kupni prednosti Reiffeisnovih posojilnic, češ, da bo s tem padla vrednost posesti. Ugovor temu je, da kmečke posesti niso nobeno blago, usnje ali pa kako kolonijalno blago, ki roma iz rok v roko in brez kupcev zemljišč bo lahko živela država kakor tudi kmečki stan. Krščansko misleče stranke na Bavarskem pa tudi nameravajo ustanoviti centralno posojilnico, ki naj bi skrbela, da imajo kmetijske podružne posojilnice vedno na razpolago dovolj kapitala, da morejo vršiti nalogo, ki jim jo nalaga novi zakon. Tudi v posameznih kronovinah v Avstriji je dobro razvito Reiffeisnovo posojilništvo, čegar pomen bi postal znatno večji, ako bi se mu izročila taka naloga, kot na Bavarskem. Ako bi se Reiffeisnovkam dovolilo, dajati tudi hipotekarni kredit, bi se storil v Avstriji velik korak naprej in doseglo bi se, da bi uspešno deloval tudi enak zakon v Avstriji, kadar bi se sklenil.

Koroške novice.

„Korošec“ — drug „Štajerec“. Ker smo dobili iz Št. Jakoba v Rožu dopis, da se g. Kobentar družji z nemškutarji, smo slednjega v predzadnji številki našega lista vprašali, kaj je na tej govorici resnice. Na to naše vprašanje piše zadnji „Korošec“ sledeče: Metoda šmirarjev v Šmirahi imajo navado, da napadajo vsakega narodnega Slovenca, ki ni od pete pa do glave črn kakor so oni, tako dolgo, dokler mu ne zagrenijo vsako udeležbo političnega življenja. Potem pa kažejo s prstom za njim in vpijejo ti hinavci: „Vidite ga liberalca, nemškutar je postal.“ Mi smo sicer prepričani, da bo ta metoda Brejčeve stranke v grob spravila, še predno bo Brejce z napolnjenimi žepi zapustil „tužni Korotan“, vendar pa svetujemo mlečnozobnemu prismojenemu fantalinu v

so vozili parobrodi v Trst, so potrebovali tja južni Dalmatinci baje po cel mesec dni in so naredili pred odhodom oporoko. (Dalje sledi.)

Smešnice.

Pred sodiščem. Sodnik: „Vi trdite torej, da vam je zatoženi ukradel žepni robec.“ — Priča: „Gotovo, in dokaz je ta, da ima ravno tak robec, kakor je bil moj.“ — Sodnik: „To ni nikak dokaz; jaz imam tudi ravno tak robec v žepu.“ — Priča: „Že mogoče, saj meni sta bila dva ukradena.“

Posledica sanj. Žena (možu, ki hoče zvečer s črevlji v posteljo): „Ali si zmešan, da hočeš obut v posteljo?“ — Mož: „Tiho stara, kaj ti veš; meni se je že dve noči sanjalo, da sem hodil bos po samih šivankah (iglah), in kako to boli; v tretje pa nočem več.“

Pod oblastjo žene. Tujec (tiho natakarkarju): „Zakaj ste onemu gospodu pri sosedni mizi poleg piva prinesli tudi čašo vode?“ — Natakarkar: „On ne sme v gostilno, zato si naposled z vodo izmije usta, da žena ne ovoha piva.“

Mož (poslušajoč svojega jokajočega otroka): „Čudno, da mali paglavec vedno le mater kliče, ali morebiti že ve, da jaz nimam pri hiši nobene besede?“

A. (jezno): „Pomislite, moj gospod me je ravno imenoval starega osla.“ — B.: „Res nesramno, saj ste komaj kakih 25 let stari.“

uredništvu Šmirašev, naj neha že enkrat s takim hinavskim sumničanjem; sicer se mu zna zgoditi, da mu mi pošteno poplačamo.“ Ali je to ves odgovor, ki ga ima g. Kobentar na naše vprašanje, če se radi bodočih občinskih volitev brati s pristaši „Štajerca“, katerega razširja med koroškimi Slovenci in celo zanje plačuje **nemški Volksrat**? Gre se za tako važno **narodno zadevo**, da hočemo na vsak način imeti popolnoma **jasen** odgovor. Ako ima g. Kobentar popolnoma čisto vest, naj s svojim podpisom magari v „Korošcu“ dotične govorice zavrne kot neresnične; ako pa tega ne stori, pa nam ne kaže drugega, kakor našemu dopisniku verjeti. Naj „Korošec“ psuje kar hoče, to nas nič ne gane; nam se nikdar ne gre za osebe, temveč samo za narodno stvar, katere, kolikor je v naših močeh, ne bomo pustili pod nobenim pogojem škode trpeti.

Kako se znajo lagati! „Nemški Schulverein“ farba svoje backe s to-le kvanto: „V občini Bekštajn so ljudje z nepopisnim navdušenjem izvedeli, da se bo ustanovila nova javna nemška šola, za katero bo poslopje postavil nemški „Schulverein“. Zdaj so tamošnji nemški otroci razškrupljeni po sosednjih, takozvanih dvojezičnih (utrkvističnih) šolah, ki so pa pravzaprav čisto slovenske šole, teh nemških otrok je pa toliko, da se bodo morali odpreti štirje razredi.“ Torej šole v okolici, na Brnci, v Bekštajnu, v Maloščah, so „čisto slovenske šole“, pravi tukaj „Schulverein“! Da bi ta gospoda ne vedela le predobro, da niso „dvojezične“ šole na Koroškem slovenske, ampak nemške, tega vendar ne moremo verjeti. Zakaj pa vendar tako piše? Zato, ker hoče s tem ujeti nekaj nespametnih očetov, da bi dali svoje slovenske otroke v novo šolo, ki jih bo po navadi teh šol do dobra potelebanila. Vas ni nič sram, šulfereinovci!?

Župnik Hauser kot delegat (!) nemške duhovščine. Nauki, ki smo jih bili prisiljeni dati č. g. katehetu Almerju, so bili čisto pravi, saj jih ni ovrgetel ne g. Almer sam, in poizkus, ki ga je za Almerja napravil župnik Hauser v Penku v „Kärntner Tagblattu“, je za našo trditve najboljši dokaz. Ne spominjamo se, da bi bili kdaj brali v kakem listu tako prazno izjavo, kakor je g. Hauserja „poslano“, ki niti črke od tega, kar smo pisali o „Schulvereinu“ in gosp. Almerju, ne ovrže. Župnik Hauser mlati prazno slamo. Zato pa tudi ne moremo verjeti, da bi bili nekateri nemški duhovniki poverili ravno g. Hauserju nalogo, da odgovori na „Mir“. To bi bilo vendar zelo, zelo veliko ubožno spričevalo za nemško duhovščino! Pač pa je naše uredništvo naprošeno od mnogih, mnogih slovenskih duhovnikov, da v njihovem, ne samo v svojem imenu z ogorčenjem zavrne za vso slovensko duhovščino žaljive trditve g. Hauserja, ki mu jih ni narekalo pravicoljubno duhovniško srce, ampak nemškonacionalni fanatizem, ki ga žal opazamo pri nekaterih mlajših nemških gg. duhovnikih. Očitati nam nemško vzgojo in šolanje, kaže, da je ravno v g. Hauserja poslanem „malo takta in krščanske pravicoljubnosti“. Tako govorijo in mislijo nemški nacionalci, ki nam kljub dolgoletnemu boju ne privoščijo slovenskih ljudskih in srednjih šol ter slovenske univerze, potem pa se nam drznejo očitati nemško izobrazbo. Privoščite nam slovensko šolstvo, in žvižgali bomo na nemško šolstvo in vso nemško kulturo, ki sicer ni čista nemška kultura; saj bo gosp. Hauserju znano, da so za nemške šole v Avstriji morali najprej spisovati šolske učne knjige po večini Slovani in sicer v prvi vrsti slovenski učenjaki! Tudi g. Hauser je zajemal svojo učnost iz knjig, ki so jih spisali slovenski učenjaki! Sicer je pa ravno sedaj najbolj neumestno čas, če sprejema „K. Tgbl.“ take za Slovence žaljive izjave in kaže malo smisla za hvaležnost! Glasilo nemških koroških krščanskih socialcev nas v najnovejšem času, odkar je urejujejo uredniki iz Nemčije, sili vedno bolj in bolj, da zavzame naša stranka nasproti njim stališče, ki jim ne bo ne v čast, ne v korist!

Nemška domišljavost. „Freie Stimmen“ poročajo, da se je vršila 18. t. m. na cesarjev rojstni dan slovesna božja služba v Škocjanu v Podjuni, h kateri so bili tudi povabljeni letoviščarji s Klopinskega jezera. Hudo pa kritizirajo, da se je pri tej božji službi pelo in molilo — slovenski! Na tako blazno domišljavost je najboljši odgovor: „Pamet! pamet! Kam si porajžala?“

Poverjenik za društvo sv. Jeronima v Zagrebu za Koroško je g. Peregrin Vunček v Celovcu, Mohorjeva tiskarna. „Književno društvo sv. Jeronima v Zagrebu“ je v vsem slično naši Mohorjevi družbi ter ima namen podajati svojim ndom vsako leto za malo ceno več poučnih in zabavnih knjig v hrvatskem jeziku.

Zahvala. Slov. kršč.-soc. „Zveza“ se zahvaljuje g. Gregorju Rožman za darovanih 5 kron

na korist podljubeljskega „Delavskega doma“ namesto venca na grob preč. g. dekana Ogriza.

Odbor.

Umrli je 21. t. m. v starosti 63 let gospa Magdalena Krebitz, soproga šolskega ravnatelja Krebitza v Št. Vidu ob Glini.

Celovec. Kat. delavsko društvo v Celovcu je napravilo v nedeljo 21. izlet na Plešivec. Slovenska pesem je privabila tudi nekaj slovenskih kmetov, ki so se v družbi slovenskega delavstva dobro zabavali. Izletniki so se na poziv gosp. Ravnika spomnili tudi „Slov. Straže“ in nabrali 5 kron.

Velikovec. (Cesarjev 80. rojstni dan) smo tukaj dno 18. t. m. cerkveno obhajali zelo slovesno. Svete maše, katero je služil č. g. dekan in kn.-šk. konzist. svetnik, Simon Čemer, ob asistenci č. gg. Fr. Treiberja in J. Dobrovca, so se udeležili vsi tukajšnji uradi skoraj korporativno, kakor tudi tukaj bivajoči upokojeni vojaški dostojanstveniki; tudi mnogo svetnega občinstva, večidel letoviščarji, je bilo navzočega. Cerkev je bila električno razsvetljena, kar je božji službi dalo še poseben sijaj. Popoldne ob eni uri je bil slavnosten banket pri Kollorosu, kojega so se udeležili zastopniki vseh oblasti, političnih in nepolitičnih, cerkve in občine. Pri banketu je v krasnih besedah napil cesarju c. kr. okrajni komisar pl. Lazsovsky; c. kr. okrajni glavar je bil žal radi boleznj zadržan. Čudno se je pa vsem zdelo, da učiteljstvo ni bilo zastopano, niti c. kr. okrajni nadzornik se ni udeležil banketa.

Velikovec. (Naši patrijotje.) Časopisi donesajo od vseh strani poročila, kako slovesno so povsod obhajali cesarjev osemdesetletni rojstni dan in kako mnogoštevilno so povsod izobesili cesarske in druge zastave. Izjemo so pa delali samo nekateri nemškonacionalni kraji. In — seveda tudi naš Velikovec je moral biti pri teh zadnjih. Dne 18. t. m. smo pričakovali vsaj letos, če se že to ni godilo druga leta, ko je obhajal sivolasi vladar svoj osemdeseti rojstni dan, da bo mesto okrašenost z zastavami. Toda to ne sme biti! Zastave smo videli samo na cerkvi, cerkvenih in kapiteljskih hišah, na javnih poslopih, „Narodnem domu“ in na hiši gospoda Zechner-ja. Ako se pa priredi tukaj kaka nemškonacionalna slavnost, takrat pa ima vsaka hiša ne le po eno, ampak še po več zastav. Ali smo še v Avstriji?

Velikovec. (Tatvine.) V zadnjem času se vršijo v našem mestu in okolici kar po vrsti večje in manjše tatvine. Pred 14 dnevi je nekdo vlomil v gostilni pri Sternwirtu in odnesel srebrnega namiznega orodja v vrednosti približno 200 K. Pri Lipniku (Lindenwirtu) pa je zadnjo nedeljo ponoči ukradel nekdo natakariči denarja do 600 K. V obeh omenjenih gostilnah sta bila ukradena tudi südmarkina nabiralnika. Ravno tako je nek uzmovič v Št. Rupertu pri Jagru in črevljarju Kancijanu odnesel nekaj obleke. Tudi v „Narodnem domu“ sta bila pokvarjena oba nabiralnika. Upamo, da se bo orožništvu posrečilo vjeti tega skritega tička in ga izročiti roki pravice. Pripomnimo še, da se tudi v naši mestni cerkvi že več let dogajajo tatvine in vlomi v darovalne puščice.

Željenje pri Velikovecu. (Nov mašni plašč.) Radodarne roke naših župljanov so zbrale skupaj lepo svoto, da se je naredil prekrasen beli mašni plašč. Denar je nabirala za cerkev zelo vneto gđ. Angela Poš. Plašč se je naročil pri tvrdki Jožefa Neškudla v Olomucu in velja 232 kron 80 vin. Vsem darovalcem prisrčna zahvala in Bog plačaj!

Grebinski kloster. Na Veliko Gospojnico obhajali smo tukaj vsakoletni cerkveni shod. Navajeni smo sicer, da na ta dan veliko ljudstva domačega in od vseh far velikovške dekanije sem pride, toda letos je bila udeležba vernih naravnost ogromna; prostorna cerkev je bila natlačeno polna in še stotine vernih stalo pred glavnimi vrati na pokopališču in na križevi lopi pred dvojnimi stranskimi vrati. Vsa cerkev je bila v cvetlicah, posebno glavni oltar je bil ves obdan in obložen od cvetlic in vencev. Naš pevski cerkveni zbor se je kakor vselej držal jako vrlo, pri zadnji levitirani sv. maši nas je presenetil z ubranim latinskim petjem. Obhajancev je bilo 250, ljudstva vsega je moglo biti na 3500 do 4000. Slovensko ljudstvo je pač še pobožno, vneto za božjo čast in kinč hiše božje.

Prevalje. Po dolgem času se je vendar enkrat vršil občni zbor hranilnice in posojilnice pri Devici Mariji na Jezeru v Prevaljah. Župan Pristov in njegovi pristaši so dobili odgovor, kakršnega so zaslužili. Župan Pristov je sfrčal iz odbora in ni dobil niti enega glasu. Izvoljeni so sami zavedni slovenski možje. Župan Pristov je po volitvi odnesel ključke posojilnice — a tudi

to mu ne bo nič pomagalo, kajti pri posojilnici nima ničesar več iskati. Naši možje so se imenitno držali. Prihiteli so mnogoštevilno na občni zbor in se krepko potegnili za domači denarni zavod. Slava jim! Tako ostane posojilnica v slovenskih rokah. Mi slovenski kmetje smo jo ustanovili z duhovniki in jo hočemo tudi obdržati. G. Pristov je pa tudi lahko videl, koliko pristašev ima med kmečkim ljudstvom. Vse mu je obrnilo hrbet.

Medgorje. (Obisk.) Na letošnji semenj, dne 21. t. m., je k nam prišlo vsled vabila 15 deklet Marijine družbe v Št. Jakobu v Rožni dolini. Vrnile so obisk naš na Binkošti l. 1908. Bile so pri pranganju in prejele so vse pri drugi sv. maši sv. obhajilo. Kako lepa, a tiha pridiga za vse druge! Popoldne so se vrnile domov; devet ur jim je kmalu minilo, ker njim na čast je bila prirejena igra „Ljudmila“.

Borovlje. (Naši voditelji.) Vsak treznomislec Borovčič se na skritem čudi nad dolgo Bradim Šimenom, ki ga je njegova srečna zvezda privlekla v naše Borovlje. Drugod ni prišel do denarja in ne do časti, pri nas pa je našel oboje. Zdaj ga cenijo na 800.000 do 1 milijon kron premoženja, kar je gotovo veliko za človeka, ki nima nikakih višjih šol; c. kr. sodnija v Celovcu mu je namreč prepovedala nositi naslov inženier, ki si ga je Šimen najbrž za kakim grmom vtaknil za klobuk. Ta mož ima pri nas zdaj prvo besedo, vsi kažipoti pri nas kažejo na Riegerja. Kdor hoče za Borovlje narediti kako javno delo, se vsak mora ponižati pred Riegerja. Po kaj nam je le župan, če je Rieger vse, smo si mislili. Hvala Bogu, zdaj imamo tudi k tej skrivnosti ključ. Župan, o katerem se ve, da je večkrat suh, tako, da mora v soboto „odraščati“ pravzaprav pa beži pred delavci, ki jih ne more plačati, ta župan zato prepušča Šimenu prvo besedo, ker Šimen Ogrizu daje denar in ga večkrat potegne iz zanke. To pa ni morebiti izmišljeno, ker g. Jožef Ogris sam je enkrat rekel: „Der Rieger ist ein Ehrenmann, er gibt mir an Tausender so oft ich will.“ Odkod ima Rieger toliko denarja, tega seveda niti g. Jožef Ogris ne more povedati. — Še eden tak voditelj je nadučitelj Kušternik. Ta možij bi vse Slovence rad v klobase razsekal, samega sebe ima za trdega Nemca, oče in mama njegova pa baje še besedice nista znala nemški. Veliki Nemec Kušternik, ali je res? Kaj bi k temu rekel rajni Palla? Tega moža, ki dela skrivaj kakor krt in se dela kot ljuba nedolžnost, smo dozdej dosledno prezirali, odzdej pa ga potipamo tolikokrat, kakor on preljubljeni glažek. Streinu so postala tla v Borovljah vroča. Pravi, da bo prosil drugam. Že prav! Idi, solze ne bo za teboj! O doktorju Maurerju pa itak vemo, kolikor je nemške krvi v njegovih žilah. Enega kakor drugega je treba slišati, kako govorijo nemški, pa veš, da se jezik veliko lepše in boljše obrača, če marnjejo lepo sovenji.

Borovlje. (Utopljenec.) V Resnici pri Borovljah je zadnji petek skočil znani borovski norček Dami v vodo. Od Broda ga je bilo videti, kako so ga valovi kotali, enkrat je bil zunaj potem zopet pod vodo. Gledalci so hiteli na brod in ga potegnili iz vode, bil je že mrtev. Omračila se mu je pamet.

Podljubelj. (Izjava.) Naša župnija je popolnoma slovenska, šola pa — kdo se ne bi čudil? — čisto nemška. Brez župniškega dovoljenja se je pela nemška cesarska pesem v cerkvi. K temu se je molčalo, da se ne more reči, da kalim mir. Pri zadnji slavnosti pa je g. nadučitelj Čauko pred petjem hodil po cerkvi in prigovarjal otrokom: „Heil fest heraus schreien“. Župni urad smatra to za navadno provokacijo, ki nikakor ne spada v cerkev in zato izjavlja, da prepoveduje katerokoli nemško petje v cerkvi.

Župni urad Podljubelj. *Arnus.*

Podljubelj. (Igra) in zborovanje se vrši, ker je bolnik že zopet zdrav, 4. septembra in sicer točno ob pol 3. uri, tako da morejo zunanji gosti zvečer zopet nazaj. Obiskovalcem že zdaj povemo, da igra Jakob Wieser jako lepo ulogo. Kdor hoče preživeti par lepih uric, naj le pride. Govorita gg. Schöff in boroveljski kaplan.

Lipa nad Vrbo. V lepem kraju Lipa imajo čudni „unikum“ v osebi gostilničarja, kateri dela, kakor sam pravi, reklamo s svojim kolarjem. On je sicer v „zaslužnem“ pokoju. Seveda tudi sedaj ne sme počivati: Gospodarstvo, pred vsem pa gostilna, mu dajo ogromnega dela in če poteče sodček piva, se spravi miroljubni gospod v pisarno in se zaletava v svoji kolegialnosti v različne gospode. Čemu bi tudi drugim pokoja privoščil? Denarčki so sicer redki, a nemška kri v čeških žilah zahteva, da se podpira „Südmarka“, in da je pri tem stradal stari oče in je bil prisiljen prosjačiti v raznih hišah, dokler ni po-

kazal svojemu duhovniškemu sinu pete in jo zamahal na Češko — kaj briga to skrbnjivega sina? Kaj bode s koncesijo za gostilno? Radovedni so že razni gostilničarji, kaj bo počelo okrajno glavarstvo? Zdaj, ko je vlada sama pripoznala, da je ordinarijat pravilno postopal in da je z dnem 23. februarjem potekla tudi župnikova čast in da demonstracija ne more več veljati škofu, ampak vladi sami!

Lipa nad Vrbo. „Štajero“ prinaša v zadnji številki dopis iz Sel pri Borovljah, v katerem se prežvekuje po štajercijanski maniri sprejem č. g. župnika pri nas. V Lipi pa niso vsi taki bedaki, da ne bi vedeli, da dopis ni iz Sel, ampak da je zasmehovalno in obrekljivo skrupčan od tukajšnjih malovrednih „Štajerčevih“ pobratimov. Da je bilo samo malo ljudi, ki so šli č. g. na postajico sprejemati in da ni bilo niti občinskega predstojništva, je to pač najbrž „strammfortschrittlich“ dostojnost. Dopisun imenuje Jesenikovega Franca prvaškega velduha od pet do glave. Le-ta se pač čuti srečnega, da ni med tistimi zaslepljenimi ljudmi, kateri se vsedejo na vsak lim, ki ga jim štajercijanski nemčurji namažejo, kakor gimpelni na tičlak. Omenjeni tudi ni imel časa pri sprejemu zijala prodajati, ker je bil zaposlen s streljanjem. Prodajali pa so zijala iz vasi drugi, katere pa je dopisun previdno pregledal, ker so bili med njimi tudi najbrž taki, kateri dopisunove oslarije prakticirajo. Dalje kvasi dopisun, da so možnarji pokali, kakor bi bolhe klali. Čast komur čast! Nemčurski štajercijanci morajo biti v gospodarskem oziru, specielno v reji živalstva, čez vse napredni. Posrečilo se jim je letos zrediti bolhe do tako velike popolnosti, da pri smrčanju ene same poka, kakor bi z možnarji streljali! Ali ne bi jim k temu napredku čestitali?! Svetovati bi bilo, naj peljejo par takih na svetovno razstavo v Bruselj, kjer bi dobili gotovo častno diplomo in lepo nagrado. Kar se pa tiče hudobnega obrekovanja č. g. župnika, si bodo župljani, kateri še niso na glavo padli, že sami napravili sodbo. Da bode nemčurski „Štajerc“ in njegovi zvesti pobratimi v svoji zaslepljeni strasti dobre duhovnike, ki se trudijo z vsemi močmi za blagor ljudstva, vedno najgrše obrekovali, to je razumnim ljudem itak jasno kot beli dan.

Ukve. (Tukajšnje razmere.) Slabo navado imajo ljudje v naši okolici; pozdravljajo še zmiraj nemški, akoravno drugače slovenski govorijo. Zadnjič sem sedel z nekim nemškim s drugom v neki gostilni; vsi došleci so pozdravili nemški, akoravno so potem slovenski govorili. Hitro mi je sodrug začel očitati, češ, glej takšni ste Slovenci. Dragi moj, sem mu rekel, glej to je delo naših šol, na katerih so večinoma učitelji Nemci ali nemčurji, katerim mrzi vse, kar je slovenskega, posebno slovenski pozdrav, in tako že otroke navajajo le na nemški pozdrav. In vi, „kratkovidni“ Nemci, hočete, da bi Slovenci naj bili s takimi šolami zadovoljni! Če kje prosimo ali zahtevamo slovensko šolo, pravite, da je to le volja „farjev“ in njih privržencev in imenujete nas hujskače, ščuarje in vse mogoče! Mož mi je priznal, da se je pred nekaj leti ugnezdil tukaj tudi „Schulverein“, ker je dal nekaj za novo šolo; v znak hvaležnosti imajo skoro v vsaki gostilni nabiralnik za „Schulverein“. Predragi Slovenci, vzdramite se! Ne dajte se zasmehovati, ne pljuvajte v svojo lastno skledo! *Tih opazovalec.*

Zgornje Jezerce pri Vrbi. (Visok obisk) smo imeli tukaj na rojstni dan našega presvitlega cesarja. Posetili so nas namreč visoki gostje iz Kostanj pod vodstvom gospoda nadučitelja Andreja Lesjaka, katerega so spremljali njegovi politični pristaši pd. Šilar, Bričej, Kurnik, Havar in Trefnarjev; čudom smo se čudili, da je obisk veljal našemu vrlemu rojaku pd. Sapotniku. Sicer se taki visoki obiski naznanijo, a kostanjški „Edelvolk“ ima čisto drugo dvorno šego nego navadni odličnjaki. Obisk je bil sicer napovedan na dan 16. avgusta ob 3. uri popoldne, a imenovani gospodje so obisk preložili na cesarjev god, ne da bi dotičnika, kateremu je poset veljal, obvestili o preložitvi, gotovo misleč, da je cesarjev rojstni dan najbolj pripraven za posel, katerega so hoteli s svojim obiskom združiti, in ker so gotovo kje slišali, da visoki gospodje pogostokrat pridejo „inkognito“, to se pravi nenačrtovani. Torej si je visoka gospoda iz Kostanj tudi izbrala ta način obiska. Le škoda, da gospodarja ni bilo doma; bi ji gotovo hitro pokazal kje da je pot nazaj na Kostanje. — Kostanjčani potrebujejo namreč krav, in eden izmed imenovanih gospodov je izjavil, da mora na vsak način imeti dve molzni kravi. Kostanjški naprednjaki si v takem položaju hitro znajo pomagati iz zadrege; če potrebujejo kako kravo, hitro skličejo sejo leta 1908 izvoljenega občinskega odbora in ker vedo, da se našim vrlim odbornikom to klicanje že preneumno zdi, jim naložijo denarne globe, katere pa našinci smatrajo kot krivične in

jih z lepa nočejo plačati. Pri vladi imajo „fortšritlarji“ podporo in ker vedo, da smejo postopati najodurnejše, si hočejo zboljšati svoje gospodarsko stališče na konto naših odbornikov. Pa ne bo šlo, Jaka! Mesto s kravo se je morala nobel gospoda vrniti z dolgim nosom na slavne Kostanje. Možato se je držala pri tej priložnosti gospodinja Sapotnica; g. Lesjak radoveden vpraša, kaj da bi bilo, če bi prišel v torek, dne 16. t. m., kakor je bil naznanil? Gospodinja odgovori: „Bi koj prišli, bi pa videli.“ Za slovo so dobili pozdrav: „Pa še pridite 16. avgusta 1910. leta.“ — Če bi se možakarjem posrečilo, izvesti eksekucijo, bi bil na Kostanjah gotovo „frajbir“ in „hajlanje“ ter zbadanje našincev; eksekucijski stroški bi že toliko znesli, da bi se izplačalo porabiti že dne 20. majnika 1908. leta očejeno pipo. A tako je pa splavalo veselje, katerega so si hoteli privoščiti na letošnji cesarjev rojstni dan, po vodi. Vprašamo pa g. Lesjaka, ali mu ni znano, da je postavno prepovedana dražba na nedeljo ali praznik? Seveda porečete: Saj 18. avgust ni rdeč v koledarju. Odgovorimo pa tem naprednjakom na Kostanjah, da se oni sploh ne zmenijo za rdeče dneve v koledarju; najbolj še poznajo „plave“ pondeljke. 18. avgust pa je cela Avstrija slovesno praznovala in prepričani smo, da po celi Avstriji se ni dogodil slučaj, da bi se ta dan nadlegovali državljani z javno prisilno dražbo, kakor se je to zgodilo na Kostanjah. Radovedni smo, kaj bi se zgodilo slovenskemu županu, če bi kaj sličnega ukrenil na ta slavnostni avstrijski praznik?! Uvesti javno dražbeno prodajo pri možakarjih, ki so vsi nosili kot pridni vojaki, cesarjevo suknjo, kaj takšnega si sme dovoliti samo nemškonacionalen nadučitelj in zastopnik občine, gotovo v prepričanju, da s tem povzdigne patriotičen čut občanov davkoplačevalcev. Kaj pravi k temu politična in slavna **c. kr. šolska oblast**?! Gosp. **c. kr.** vladnega svetnika v Beljaku pa vprašamo kratko: „Kako dolgo še?!“

Gospodarske stvari.

Letošnje ogledovanje živine. — Obdarjanje plemenskih bikov, krav in brejih junic.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe koroške je sklenil dne 2. julija t. j., porabiti za letošnja ogledovanja živine 30.000 kron iz državnih in deželnih prispevkov v svrhu obdarjenja dobrih plemenskih živali naših domačih govejih pasmin.

Namen ogledovanja živine je:

- Pospeševanje koroške živinoreje s tem, da se razstavljen živina premirja in na podlagi z javnim poukom živinorejce izobrazuje v spoznavanju dobre živine in njenih znakov;
- da se določi dosednji napredek v domači živinoreji;
- priznavanje dobrih uspehov v vzgoji z obdarjenjem in spodbujanje veselja do umne živinoreje.

Splošna ogledovanja in obdarjanja se bodo letos vršila v spodaj imenovanih krajih in ob navedenih časih:

A. V obsegu marijadvorske pasme:

Splošno ogledovanje:

V Wölfnitz 19. septembra ob 9. uri dopoldne,
v Gospa Sveti 20. sept. ob 9. uri dopoldne,
v Dolini 21. sept. ob 9. uri dopoldne,
v Svincu 26. sept. ob 1. uri popoldne,
v Dobrlivasi 27. sept. ob 12. uri opoldne,
v Vovbrah 28. sept. ob 9. uri.

Obdarjenje bikov:

v Svincu 26. sept. ob 1. uri popoldne,
v Dobrlivasi 27. sept. ob 12. uri opoldne,

Splošno ogledovanje:

v Vovbrah 28. sept. ob 9. uri dopoldne,

Obdarjenje bikov:

v Labudu 10. oktobra ob 9. uri dopoldne,

Splošno ogledovanje:

v Št. Andražu 10. okt. ob 1. uri popoldne,

Obdarjenje bikov:

v Št. Pavlu 11. okt. ob 9. uri dopoldne,

B. V obsegu belodolske pasme:

Splošno ogledovanje:

V Rožeku 30. septembra ob 10. uri dopoldne,

Obdarjenje bikov:

v Kožentavri 1. oktobra ob 9. uri dopoldne,

v Šmohorju 17. okt. ob 1/2 10. uri dopoldne.

Pri splošnem ogledovanju se bodo obdarjali:

- Plemenski biki, ki so bili že rabljeni ali se pa smejo kmalu rabiti;
- plemenske krave do petega teleta, priženejo naj se s celo rodovino;
- breje junice do tretjega leta;
- celi plemenski rodovi, najmanj osem glav, in sicer: 1 plemenski bik, 3 plemenske krave,

2 breje junice in 2 prvozobna teleta (junca ali junice).

K obdarjenju bikov pa se smejo pripeljati samo rabljeni biki.

Živinorejci naj pripeljejo svoje govedo osnaženo na navedeni dan in kraj vsaj eno uro pred začetkom ogledovanja. Živinske potovalne liste je seboj prinesiti.

Obdarjale se bodo le čistokrvne živali, in sicer belodolske pasme na Zgornjem, marijadvorske pa na Spodnjem Koroškem, ki so lepega života, krepke postave in sposobne za mlekarjenje, meso ali delavno moč.

K ogledovanju se morajo pripeljati vsi v okraju stoječi podpirani biki, pa tudi nakupljeni, za katere se namerava prositi podpore.

Hranitev krme.

(Priobčil L. Schöff.)

Skoro pri vseh pridelkih se nam je obetalo letos, da jih bomo lahko in lepo, in kar bi bilo posebno dobro, veliko spravili pod streho. Toda slabo vreme nam je uničilo precej te nade, posebno kar se tiče spravljavanja sena in detelje. Kjer pa se to ni tako hudo pripetilo, tam bo treba, da spravijo kmetje vse, kar se dá, da se bo vsaj ta mrvice krme, kar je je, dobro uporabila, ker živinorejci morajo gledati, da spravijo živinoreje ne samo na ono stališče, kjer je bila pred sušnim letom 1904, temveč kolikor mogoče še višje. Posledica tega bo, da se bo živina nakupovala za gospodarstvo, da bodo stajale bolj napolnjene. Živina, ki se je prodajala v normalno dobrih letinah za vožnjo ali pa mesarjem, bo ostajala doma, da se bo ja lahko uporabil pridelek krme. Jalovina in teleta se ne bodo rivala mesarjem in tudi druga živina bo lahko ostala doma, ker bo zadosti klaje. Naslednja posledica tega bo, če se uresniči naša domnevanja, podraženje živine, seveda temu sorazmerno. Podraženje živine pa ni nič drugega, kakor ponujanje in povpraševanje po isti, to ve vsakdo. Seveda se bodo tedaj drugi krogi sklicevali na to, da so kmetje podražili živino, toda to nas ne sme niti najmanj ostrašiti.

In ravno zadnje nas sili k vprašanju, ali bi to naravno podraženje pospeševali ali pa iskali sredstva, ki bi vplivalo splošno dobro na kmetovalstvo, ker, če mora kmet v dobrem letu kupiti živino drago, da lahko uporabi spravljeno picho, naslednje leto pa jo mora vsled pomanjkanja iste pod ceno prodati, ni to nikakor dobičkanosno. Da se izogne kmetovalec vsemu temu, je najboljše, da začne misliti na shranitev krme. Vsa stvar pa obstoji v tem, da v dobrem letu ne proračuni vse krme za eno leto, temveč da to kolikor mogoče nategne, da shrani primeren odstotek tega leta za prihodnje leto. To delo se izplača že za vsakega posameznika, če bi pa to storila večina živinorejcev, bi bil to poseben uspeh za to leto. Ker smo torej nekaj krme založili za prihodnje leto, bo povpraševanje po živini manjše, kakor bi bilo, če bi računali kakor doslej z vsem pridelkom, in cena živine ne bo previsoka. Živinorejce se bo pa istočasno zavaroval za prihodnje leto, da ne bo cena padla tako nizko, kakor je bila navadno v suhih letih. To izenačenje cen bo dobro za kmeta, naj že nastopi kot kupec ali kot prodajalec, pa tudi za konzumenta, ki gleda, da se cene preveč ne spreminjajo. Znano je namreč, da podrobni prodajalci vsako priliko podraženja porabijo v to, da njihove cene ne padajo sorazmerno s cenami podraženja, kar jim seveda donša velik dobiček.

Če torej ohranimo vsako leto nekaj krme za vsako naslednje, bi se doseglo, če že ne vse, pa vsaj to, da v slabi letini ne trpi živinoreja preveč in da se v dobri ne povzdigne prejako, kar vpliva samoobsebnostno na živinske cene.

Nastane pa tudi vprašanje, kaka krma se najboljše shranjuje, in kako daleč smemo v tem iti. Shranjuje se naj le taka klaja, ki ne trpi dosti vsled hranitbe — četrto do pol leta — ne na kakovosti in ne na množini. Za dalje kot je omenjeno, ne bo menda treba shranjevati krme, ker se mora prej stara krma polagati, predno začnemo z novo. Tukaj se pa mora še omeniti, da se mora shraniti vsaj toliko krme, da zadostuje in trpi čez začetek nove, ker se spravljavanje nove krme tudi lahko zakasni, ali pa se nove ne sme takoj polagati iz tega ali onega vzroka.

Krma, ki se prenaša na vsako naslednje leto, se lahko deli v dva oddelka; taka krma, ki se navadno ne spravlja na trg in taka, ki jo lahko kupiš vsak trenutek. V prvi oddelek spada seno in slama, v drugi oddelek dajemo zrnje, suho rezanico, krompir, tropine in dr. Pri tem se moramo posebno ozreti po različnih slamah, tudi takih, ki se navadno rabijo za steljo ali pa se kar vržejo na smetišče. Vpeljatev posebnih kopic in kozolcev, do katerih ne more mokrota, bi bila

dobra na pravem mestu. Če v dobrem letu pustimo, recimo tri četrtine preostanka za porabo v prihodnjem letu ter v slabem letu pokrijemo le dve tretjini nedostatka s prihrankom, imamo sčasoma še vedno zalogo, ki je po kakovosti krme tudi lahko precejšnja. Kako pa se v tem ne gospodari zapravljivo, je vprašanje. Ker se obrne cela stvar takorekoč v denar šele čez nekaj časa, je seveda obrestovanje, to je dobiček, na prvi videz manjši. Dobičkanosnejše so pa okoliščine, da se v obilnih letinah ne porabi toliko krme sorazmerno s slabo letino, ker se v slabem času vsa shranjena krma lahko boljše uporabi, kakor bi se to zgodilo, če bi jo porabili — skoro bi rekel nepotrebno — v letu, ki smo jo spravljali. Seveda gleda vsak tudi na to, da ni treba kupiti v krme bogati letini živinčeta predrago, in da mu ga ni treba v slabi letini prodati preceno.

Končno pa pripuščamo svoja izvajanja kmetom v blagohoten preudarek in v nadaljno razmotrivanje.

Romarski vlak za slovenske mladeniče in može na sv. Višarje!

Oglasilo se je dosti mož za Višarje in zato odide poseben vlak, ki ga priredi slov. kršč.-soc. „Zveza“

dne 27. in 28. avgusta t. l.

s sledečim sporedom:

27. avgusta odhod (dopoldne)	28. avgusta (popoldne) prihod
8. uri 45 m. ↘ Spodnji Dravograd	6. uri 27 m. ↗
9. „ — „ Guštanj	6. „ 15 „
9. „ 8 „ Prevalje	5. „ 2 „
9. „ 36 „ Pliberk	5. „ 40 „
9. „ 47 „ Metlova	5. „ 31 „
9. „ 56 „ Velikovec-Sinčaves	5. „ 18 „
10. „ 19 „ Rikarjaves	5. „ 7 „
10. „ 34 „ Grabštanj	4. „ 57 „
10. „ 57 „ Celovec	4. „ 34 „
2. „ 2 „ ↙ Žabnice	1. „ 15 „

Iz Žabnic ob 3. uri v procesiji. Ob 6. uri je slovesen sprejem, pozdravi v navzočnosti prevzvišenega knezoškofa dr. Antona Bonaventuro Jegliča sakristan o. Kerubin Tušek. — Zvečer pridiga prevzvišenega knezoškofa. 28. avgusta ob 7. uri slovesna sv. maša prevzvišenega knezoškofa, ob pol 9. uri velik mladeniški shod pod milim nebom na hribu. Kot govornik nastopijo prevzvišeni knezoškof in še drug govornik. Poje tudi poseben moški zbor. Ob pol 11. uri povratek.

Društveno gibanje.

Društvo „Gorotan“ ima svoj redni občni zbor dne 3. septembra t. l. ob 2. uri popoldne v „Benediktinski kleti“.

Velikovec. Društvi „Lipa“ in podružnica „Slovenske Straže“ priredita v nedeljo, dne 4. septembra, ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ **cesarsko slavnost**. Na sporedu je patriotičen govor, živa podoba, deklamacije, tamburanje in igra „Tri sestre“. Ker se cesarjeva osemdesetletnica silno redko obhaja, zato vabimo društvenike in druge iz mesta in okolice, da se te redke slavnosti udeležijo v najobilnejšem številu. Prostovoljni darovi udeležencev se bodo naklonili revnim šolarjem.

Žitaravas. Tukajšnje kat. slov. izobraževalno društvo „Trta“ priredi v nedeljo, dne 4. kimavca t. l., svoje mesečno zborovanje v gostilni pri Kajšlunu (Novi „Narodni dom“) v Žitarivasi ob 3. uri popoldne. Na sporedu je govor, ustanovitev podružnice „Slovenske Straže“ in predstava šaloigre „Za letovišče“. Vstopnina za neude stojišča 20 vin., sedeži 40 vin. Sodelovali bodo tudi tamburaši. K najštevilnejši udeležbi vabi vse rodoljube od blizu in daleč odbor.

Slov. kat. izobraževalno društvo „Peca“ v Možici priredi svoje mesečno zborovanje v svojih prostorih na župnijskem skednju **dne 4. septembra** in ne 21. avgusta, kakor je bilo naznanjeno, ob 3. uri popoldne. s sledečim sporedom: 1. Govor (govori govornik iz Celovca). 2. Igre: „Črevljari“, „Marijin otrok“. Med igranjem poje moški in mešan zbor. Vstopnina: Stojišča 20 vin., sedeži 40 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Katol. slov. izobraževalno društvo v Pliberku preloži igro „Dve materi“ na nedeljo, dne 28. avgusta. Uprizori se ob 1/4. uri popoldne pri Likebu v Dobu. Vstopnina za sedeže 40 vin., za stojišča 20 vin. Prelačila se hvaležno

sprejemajo za napravo lastnega, prepotrebne, odra.

Melviče. Izobraževalno društvo Brdo na Zili priredi v nedeljo, 28. avgusta, ob 3. uri pri Trebišniku v Melvičah shod. Na dnevnem redu je poučen govor in igra „Čevljar“.

Politične vesti.

Shod nemške svobodomiselnne stranke.

Shod nemške svobodomiselnne stranke v Celovcu je defenitivno določen za 24. in 25. september.

Književnost.

Ravnokar je izšla v založništvu v Ljubljani „Družinska pratika“ za leto 1911. z zelo raznovrstno zanimivo vsebino ter mnogimi, letos posebno izbranimi slikami. Dobiva se od sedaj nadalje v vseh trgovinah. Cena 24 vin. izvod, po pošti 10 vin. več. Kdor bi je ne mogel dobiti pri domačem trgovcu, naj si jo naroči v Ljubljani pri „Katoliški bukvarni“ ali pa v prodajalni „Katoliškega tiskovnega društva“. Zahtevajte povsod le „Družinsko pratiko“ s podobo svete Družine. Razprodajalci dobe znaten popust.

Cerkvene vesti.

Prestave pri č. oo. kapucinih. Celje: Jos. Lapuh k Sv. Križu na Goriškem. Lipnica: Kerub Koller in Plac. Paar v Volšperg. Knittelfeld: Tadej Ranftl v Celovec kot katehet. Murau: Gotfr. Vojteh v Lipnico. Celovec: Ciril Goričan v Lipnico kot vikar in lektor; Anzelm Eberhard v Volšperg kot katehet in pridigar. Volšperg: Tomaž Puff v Knittelfeld; Anaklet Waltl v Murau. Sv. Križ na Goriškem: Filip Zemljč v Škofjo Loko. Gorica: Odilon Mekinda v Celje.

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začenši blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,

ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Kaj je novega po svetu.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu se prične celoletna in zimska šola novembra meseca. Za kranjske mladeniče je razpisanih 20 prostih mest. Plačujoči učenci plačujejo v letni šoli 300 kron na leto, v zimskem tečaju pa 150 kron. Prošnje za sprejem in za ustanove je poslati ravnateljstvu imenovane šole do 15. septembra t. l. Tam se dobe tudi natančnejša pojasnila.

Vlada ni potrdila Hribarja za župana. Vlada ni potrdila Ivana Hribarja ljubljanskim županom, kljub temu, da je bil prej že petkrat potrjen kot župan. To je tembolj čudno, ker ste se obe stranki zavzeli odločno za potrditev. Podžupan dr. Ivan Tavčar je bil telegrafično poklican na deželno predsedništvo, kjer mu je bil izročen dekret z vsebino, da cesar ni potrdil Hribarja za župana. Zakaj vlada ni priporočala cesarju potrditve, o tem ljubljanski listi ne poročajo ničesar.

Gorenjsko katoliško-narodno dijaštvo si je ustanovilo dne 14. avgusta na Jesenicah podružnico „Slov. Dijaške Zveze za Gorenjsko“, sad dosedanjega dela katoliško-narodnih dijakov na Gorenjskem. Ker ta organizacija raztegne po moči svoje delovanje tudi na Koroško, dovolite, da tudi „Mir“ prinese o njej kratko poročilo. Njen namen je združiti gorenjske dijake v močno organizacijo, da tem lažje in z večjim uspehom delujejo z ustanavljanjem knjižnic, predavanj in prirejanjem ljudskih iger za izobrazbo in okrepitev slovenskega ljudstva na Gorenjskem, Koroškem in kolikor bo mogoče tudi na Goriškem. Roko v roki z gorenjskimi „Orli“ hoče gorenjski dijak, akademik kot bogoslovec širiti versko in narodno idejo po svoji ožji domovini kot po

obmejnih krajih. Ustanovni shod je uspel nad vse krasno. Črez 100 dijakov je prihitelo 14. avgusta na Jesenice, ki so nas praznično odete v zastave pozdravile kot mile goste. Po pozdravnem govoru predsednika „Slov. kat. delavskega društva“, g. Iv. Krivica na kolodvoru se je pomikal sprevod na čelu vrli jeseniški „Orli“ in zastopniki gorenjskih telovadnih odsekov v jeseniško cerkev, kjer je daroval tovariš novomašnik Klopčič sv. mašo, veleč. gosp. župnik Škubic nas je pa z vznešenimi besedami v krasnem cerkvenem govoru navduševal za verske in narodne ideale. Po dokončanem cerkvenem opravi se je vršilo zborovanje v „Delavskem domu“, katero so pozdravili preblag. g. Iv. Krivic, brat Zen, načelnik jeseniškega telovadnega odseka, veleč. gospa Savinškova, predsednica „Slov. kat. del. žen. dr.“, preč. g. župnik Škubic, ki prebere došlo brzojavko našega prevzvišenega knezoškofa Ant. Bonaventuro in br. Matija Mikel kot predsednik radovljiškega okrožja telovadnih odsekov. Nato je sledilo dvoje zanimivih predavanj tov. cand. iur. J. Mohoriča: „O namenu in pomenu gorenjske S. D. Z.“ in tov. teol. M. Vilfana: „Katoliški laik in verska ideja.“ Ko na poziv predsednika tov. dipl. eksp. acad. Avsenek prebere pravila, se voli novi odbor, s čemer se zaključi dopoldansko zborovanje. Nad vse krasna pa je bila popoldne ob 4. uri telovadba jeseniških „Orlov“ in gorenjskih telovadnih odsekov, ki so izvajali vse vaje z nepričakovano fineso in dovršenostjo. Zvečer nam je predsednik „Danice“, tov. phil. Lovro Sušnik, jasno obrazložil razvoj katoliškonarodnega dijaštva, nakar je sledila Borštnikova narodna igra „Stari Ilija“, ki je uspela tako krasno, da je bilo ž njo zadovoljno občinstvo pa tudi društveni blagajnik. Tako je minul dan vslavlja, na katerem smo videli stopati naše dijaštvo združeno z našimi vrtilmi „Orli“, ki se ne strašijo javno nastopiti in priseči zvestobo idealom poštene gorenjske matere.

Slavna zmaga Slovencev v celjski občini. Pri občinskih volitvah v celjski okolici so zmagali Slovenci na celi črti. V III. razredu z večino 364 glasov (Slovenci 507 glasov, nemškutaji 143 glasov), v II. razredu z večino 15 glasov (Slovenci 52 glasov, nemškutariji 37 glasov), v I. razredu z večino 1 glasa (Slovenci 13 glasov, protestanti in nemškutariji 12 glasov). Nepopisno veselje vlada po celi celjski okolici. To veselje deli pa tudi cela Slovenija. Zmagala je pravica nad krivico, poštenost in vera nad brezverstvom in brezdomovinstvom. Živeli vrli borilci!

„Slovenski dom“ v Št. Ilju v Slovenskih goricah se slovesno otvori v četrtek, dne 8. septembra s sporedom: Ob 1/2. uri popoldne sprejem došlih gostov na kolodvoru, vhod v Št. Ilj. Ob 2. uri popoldne večernice, po večernicah slovesno blagoslovljenje „Doma“. Po blagoslovljenju se začne ljudska veselica z godbo, petjem, govori, raznimi zabavami. Slavnostni govor govori predsednik „Slov. Straže“ v Ljubljani, deželni odbornik g. prof. Evg. Jarc. Pri slavnosti svira znana spodnještajerska godba. Nastopijo telovadci „Orli“, sodelovalo bo več pevskih zborov.

Razglednice v spomin Stanku Vrazu je izdalo „Zgodovinsko društvo“. Razglednice predstavljajo alegorično sliko: Jugoslovani se klanjajo Stanku Vrazu. Hrvaška in slovenska vila držita pesnikovo sliko, okrašeno s palmovimi vejami in lipovim cvetjem. Ob vznožju slike sede geniji, hrvaške in slovenske vile, ob straneh pa Jugoslovani, Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari v narodnih nošah. Dobe se pri „Zgodovinskem društvu“ v Mariboru komad po 10 vinarjev, pri večjih naročilih primeren popust.

Kolera je začela razsajati po Italiji.

Kolesarsko društvo „Gorica“ v Gorici priredi v nedeljo, dne 11. septembra 1910, v proslavo 15letnice svojega obstanka cestno dirko za „Jugoslovansko prvenstvo za l. 1910.“ na progi Ljubljana-Gorica. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri zjutraj. Daljava 121 km. Maksimalna vožnja 5 ur. Nagrad je 6. Vsak zmagovalec dobi še krasno umetniško izdelano diplomu. — Vsak došli dirkač v maksimalnem času dobi malo srebrno svetinjo in diplomu. — Ob 11 1/2 uri popoldne se vrši kongres vseh jugoslovanskih kolesarskih društev v veliki dvorani hotela „Zlati jelen“. Popoldne ob 3 1/2 uri pričetek dirk na goriškem dirkališču Velodrom. I. dirka juniorjev 3 kroge = 1000 m. II. društvena dirka „Gorica“ 3 kroge = 1000 m. III. društvena dirka „Vrtojba“ 3 kroge = 1000 m. IV. dirka „Goriške kolesarske zveze“ 6 krogov = 2000 m. V. dirka hitrosti, en krog = 333 m. 1 nagrada. VI. dirka gostov, 6 krogov = 2000 m. VII. dirka: Borba za Jugoslo-

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5%.
Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilno, kreditno in stavbeno društvo

reg. zadr. z omeje. por.
Centrala Dunaj, VI., Theobaldgasse 4.

Domači hranilniki

se oddajajo brezplačno.

vansko prvenstvo na dirkališču za l. 1910. deset krogov = 3333 m. — Vsaka dirka ima tri nagrade. Poleg tega dobi še vsak zmagovalac diplomu. Ob 6. uri zvečer se vrši razdelitev nagrad. Na to se prične velika ljudska veselica z godbo, petjem, plesom itd. Prijave za dirke naj se pošlje na društvenega predsednika gosp. Rudolfa Drufovko, Gorica, Gosposka ulica 3. Natančen vspeh bo na razpolago na veseljskem prostoru. Odbor.

Svarilo!

Schicht-ovo milo je pravo

samo z imenom

Schicht

in z znamko „Jelen“.

Gradec. (Krasna nemška kultura.) V sredo, dne 17. t. m. zvečer, se je zopet pokazalo, da je v Gradcu doma čisto posebne vrste kultura. Kakor je v večjih mestih po vsej širni Avstriji navada, so priredili tudi v Gradcu na predvečer cesarjevega rojstnega dneva bakljado. K temu sprevodu so „ansrukali“ tudi vsi graški „pilharji“ in „plattenbrüderji“, ali po slovenskem takoimenovani anarhisti. Cele stotnje teh anarhistov je korakalo pred sprevodom in za sprevodom. Pri tem so kričali, hajlali, tulili, žvižgali in uganjali svinjarije, katerih je zmožen le kak najnovejši laški ali pa francoski anarhist. Pa to še ni bilo dovolj. Napadali so tudi na ulicah ljudi. Ob strani ulic po trotoarjih so stale večinoma radovedne ženske z otroki ter gledale sprevod. Ko pridrvi ta garda v njihovo bližino, so se zaletavali v ženske in otroke, metali jih po trotoarju kar na kupe ter jih teptali in hodili po njih. Več žensk in otrok je bilo vsled tega poškodovanih. Vse to anarhistično divjanje in tuljenje je izgledalo tako, kakor da bi bile vse afrikanse divje zverine pobegnile iz puščave in pridrville v kulturni vsenemški Gradec ter tam tako po ulicah tulile in razsajale. Graška policija, katere je menda vse skupaj za eno mizo, ni mogla ukrotiti te razdivjane tolpe. Tako se obnašajo Nemci v Gradcu.

Čehi na Dunaju. Na Dunaju je najmanj 400.000 živih Čehov in Čehinj! Tako poroča sam nemški narodni svet za Dunaj in Nižje Avstrijo! Toliko so ti gospodje našteji Čehov na podlagi uradnih podatkov. Torej jih je nemški dihur pri zadnjem ljudskem štetju požrl najmanj dve tretjini, Čehi sami pa se niso nič posebno urezali, ko so našteji okrog 600.000 svojih rojakov. Dunaj šteje več Čehov nego Praga sama in je zato res največje češko mesto. To sicer hudo grize Nemce,

če Čehi Dunaj zvejo svoje največje mesto — pa je res tako in bo vsako leto bolj češko. Že zdaj ima torej Dunaj toliko Čehov, kolikor ima Štajerska Slovencev, samo, da so raztreseni po celem cesarskem mestu. V nekaterih okrajih jih je posebnost mnogo, na pr. v Favoritih nad petinko, v Brigittenau 12,5 %. Med rokodelskimi vajenci, ki morajo pohajati v pripravljalni razred rokodelske šole, je le dobra tretjina nemških fantov, skoraj dve tretjini sta pa češki. In iz teh fantičev se bo pomnožil rokodelski stan dunajski! Kar zebe Nemce, če pomislijo, da bodo njih otrokom in vnukom hlačice in čevljičke delali — češki mojstri, rogljičke in žemljice pekli — češki peki itd. Res grozno — pa ne za Čeha! Čemu so torej neki skovali tiste nove postave, s katerimi hočejo obvarovati Dunaj pred Čehi? Popihnil bo češki veter in raznesel mrtve črke teh modrih, strupenih postav na vse strani.

Požar na bruseljski svetovni razstavi. V razstavnem poslopu je nastal požar, ki je napravil velikansko škodo. Veliko industrijsko razstavno poslopje je popolnoma uničeno, samo dragocenosti in dijamanti, ki so bili zaprti v močnih železnih blagajnah, so se rešili. V francoskem oddelku so uničena vsa živila in mnogo drugih dragocenosti. Paviljon mesta Ponza je zgorel, vendar se je posrečilo rešiti nekaj dragocenejših predmetov. Od angleškega oddelka je ostalo samo nekaj predmetov brez posebne vrednosti. Vrednost uničenih umetnin je velika. Samo zgorelo staro davno pohištvo je bilo vredno 5 milijonov frankov, kot trdijo razstavniki uradniki. Škoda v italijanskem oddelku je večja kot se je mislilo s početka. Pri rešilnih delih so poškodovali številne umetnine. Dva uradnika razstave pogrešajo. Iščejo njune ostanke med razvalinami. Največje izgube imajo mali razstavljalci z zneski 3000 do 5000 frankov. Nihče izmed teh ni bil zavarovan. Vsi inozemski poslaniški so izrekli v imenu svojih vladarjev sožalje bruseljski vladi. Izostali niso pri tem tudi župani vseh velikih mest. Sedaj že popravljajo zgorele predmete v francoskem in italijanskem oddelku, kjer bodo zopet uredili razstavo.

Loterijske številke 20. avgusta 1910:

Gradec 10 42 82 45 43

Dunaj 22 29 32 45 62

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v št. Janžu v Rožni dolini bode naročila dva vagona

„Tomaževe žlindre,“

katero odda svojim udom po nekoliko znižani ceni.

Naročila udov se sprejemajo do konca meseca septembra t. l. ob uradnih urah v posojilnični pisarni.

Na poznejše zahteve se ne bode oziralo.

Načelstvo.

Louske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

— Ceniki brezplačno in poštne prosto. —

RŽ se proda najdražje Manče - mlinu. **Nakup vsaki dan v skladišču: Celovec, Heuplatz šte. 17.**

Tržne cene v Celovcu

18. avgusta 1910 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	21	—	13	—
Rž	15	80	16	70	9	30
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	14	50	17	—	5	62
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turšica	—	—	27	25	17	80
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	—	2	30
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	5	50	6	20	—	—
„ kislo	3	—	4	—	—	—
Slama	3	—	4	—	—	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	3	—	3	20	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	8	—	3	40	—	—
Slanina (špeh), povoj., 1 „	2	40	2	80	—	—
„ surova, 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	14	—	16	—	—
Piščeta, 1 „	2	40	2	80	—	—
Race	4	—	4	60	—	—
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³ .	3	—	3	40	—	—
30 „ „ mehka, 1 „ . . .	2	70	2	90	—	—
Ž i v i n a						
	Počrea		100 kilogramov			
			žive vage		zaklana	
	od	do	od	do	od	do
v k r o n a h						
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	324	410	80	88	14	10
„ za vožnjo	310	470	—	—	15	8
Junci	260	312	—	—	8	4
Krave	242	420	72	76	71	29
Telice	224	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	24	72	—	—	180	124
Ovce	—	—	—	—	—	—

Pristaši, zaupniki, širite „Mir“!

Superfosfat

mineralno in animalično, najbolj priznано, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilno sredstvo fosforove kisline

za vsako zemljo.

Vsebina strogo zajamčena. Zajamčen najhitrejši učinek, najboljši uspehi.

Za pomladansko obdelovanje neogibno potreben.

Dalje

amoniakove, kalijeve in solitarjeve superfosfate

odpošiljajo vse

tovarne umetnih gnojil, trgovci, poljedelske zadruge in društva.

Pisarna: **Praga, Prikopi 17.**

Mlin naprodaj

ob veliki cesti blizu trga s tovarno, kjer dela do 500 mož. Mlin je na tri tečaje, ima stalno vodo in je pri hiši tudi pekarija s štirimi sobami. Zraven mlina je hlev in kotci za svinje, drvarnica in šupa za vozove ter dva velika vrta. Proda se zaradi odpotovanja. Več pove **Marija Puškarič**, mlinarica v Brdinah, pošta Guštanj, Koroško.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje

srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavotje.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila. —

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8— za kom. **Tiske srečke** s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.